

GrensOverschrijdend gedrag (GOG)

Omgaan met GOG in Oranje

- Procedure in het Kwaliteitshandboek
- Visietekst
- Folder
- Registratieformulier
- 3 à 5 - jaarlijkse evaluatie

1. Structuur van het kwaliteitshandboek

Versie: 10

Goedgekeurd: 26/08/2016

Geldig vanaf: 01/09/2016

1. De structuur van het kwaliteitshandboek
2. De beschrijving van het aanbod van de voorziening
3. Het kwaliteitsbeleid: missie, visie, waarden, doelstellingen, strategie en geschreven referentiekader
4. Het kwaliteitssysteem
  - 4.1 De organisatiestructuur
  - 4.2 Het overzicht en de werking van de interne overlegorganen
  - 4.3 De deelname aan externe overlegorganen
  - 4.4 Het inzetten van middelen
  - 4.5 Het beheren van de documenten van het kwaliteitshandboek
  - 4.6 De gebruikersgerichte processen
    - 4.6.1 De intake
    - 4.6.2 Het opstellen, uitvoeren, evalueren en bijsturen van de individuele dienstverleningsovereenkomst
    - 4.6.3 Het beëindigen van de ondersteuning
    - 4.6.4 Het organiseren van collectief overleg met de gebruikers
    - 4.6.5 Het afhandelen van klachten van de gebruikers
    - 4.6.6 Het voorkomen, detecteren van en gepast reageren op grensoverschrijdend gedrag ten aanzien van gebruikers
    - 4.6.7 De tijdelijke afzonderingsmaatregelen
    - 4.6.8 Respecteren van de privacy van cliënten
  - 4.7 de organisatiegerichte processen
    - 4.7.1 Selectie en aanwerving van medewerkers
    - 4.7.2 Het ondersteunen en evalueren van medewerkers
    - 4.7.3 Het vormen, trainen en opleiden van medewerkers
    - 4.7.4 Verpleegkundige handelingen
5. De zelfevaluatie
  1. Evaluatie gebruikersgerichte processen
  2. Evaluatie organisatiegerichte processen

INHOUDSTAFEL

DEEL 1: Algemeen

Begrippenkader

Definitie grensoverschrijdend gedrag

De drie fases van grensoverschrijdend gedrag

Lichamelijke en psychische reacties op grensoverschrijdend gedrag

Algemene uitgangspunten en principes van Oranje

Engagement tot integratie in de praktijk

Communicatie van het beleid

Evaluatie

Evaluatie visie

Evaluatie praktijk

DEEL 2: Ondersteuningskader voor medewerkers

Basisattitude

Handvaten in functie van het (alledaags) handelen

Handvaten ter preventie - voor het grensoverschrijdend gedrag

Van informatie tot ondersteuning

Beschermende factoren

Risicofactoren

Observeer de spanningsopbouw

Handvaten tijdens het grensoverschrijdend gedrag

Neem afstand van de situatie

Een snelle inschatting...

Veiligheid voor alles!

Stel prioriteiten

Behoud contact

Ondersteun elkaar

Schakel hulplijnen in

Na het grensoverschrijdend gedrag

Veiligheidsmaatregelen

Activiteitenherstel

Afspraken en emotioneel herstel

Emotioneel herstel met/tussen cliënten

Afspraken met de agressor

Zorg voor de medewerker

Melden/registreren van de situatie

Analyse van de situatie

Communicatie over het incident

DEEL 3: Ondersteuning aan cliënten

Ondersteuning ter preventie - voor het grensoverschrijdend gedrag

Ondersteuning tijdens het grensoverschrijdend gedrag

Ondersteuning na de agressie

DEEL 4 Werkinstrumenten

Het crisisontwikkelingsmodel

Geweldloze verweervormen

Overzicht impact emotionele ontwikkeling op grensoverschrijdend gedrag

Nazorg voor de medewerker: het drie-gesprekken-model

Prikkeldraadoefening

Evaluatie agressie-incident: METHODE

Evaluatie in team - leidvragen

De herstelcirkels

Melding- en registratieformulier GOG

BRONVERMELDING

Definitie GOG

- **Grensoverschrijdend gedrag (GOG) is gedrag dat fysieke en/of emotionele schade of nadeel toebrengt aan personen, aan zichzelf of aan de materiële omgeving. Dit gedrag kan bewust of onbewust gesteld worden. Het houdt in dat grenzen, (expliciete/impliciete) (huis)regels of normen overschreden of dreigen overschreden te worden.**
- **Agressie = betekenisvol gedrag**

Soorten GOG

- Uitingsvorm:
  - Fysieke agressie
  - Verbale agressie
  - Psycho-sociale agressie
  - Seksuele agressie
- Gerichtheid naar:
  - Voorwerpen/materiële omgeving
  - Zichzelf
  - Anderen
- Motieven/ontstaansredenen:
  - Frustratieagressie
  - Instrumentele agressie
  - Agressie t.g.v. een psychisch of organisch ziektebeeld
  - Agressie zonder duidelijk aanwijsbare motieven

3 fases van GOG

- Preventie
- Tijdens het GOG
- Na het GOG

Algemene uitgangspunten en principes van Oranje

- We tolereren GOG niet!
- We wijzen het agressieve GEDRAG af, niet de CLIËNT ALS PERSOON
- Focus op preventie
- Het crisisontwikkelingsmodel als leidraad
- We kiezen niet voor afzonderingsruimtes en verweertechneken
- Een collectieve kijk op agressie

Ondersteuningskader voor medewerkers

- Basisattitude
- Handvaten ter preventie o.a.:
  - trajectplan
  - infrastructuur
  - risicofactoren
- Handvaten tijdens GOG o.a.:
  - Crisisontwikkelingsmodel
  - Afwegingscriteria toelaatbaarheid van bepaald gedrag
  - Veiligheid voor alles!
  - Crisisstappenplan

Ondersteuningskader voor medewerkers

- Na het GOG:
  - Veiligheidsmaatregelen
  - registratieformulier vrijheidsbeperkende maatregelen
  - extern in time-out
  - activiteiten herstel
  - afspraken en emotioneel herstel
  - emotioneel herstel met/tussen cliënten
  - afspraken met de agressor
  - zorg voor de medewerker
  - melden/registreren van de situatie
  - analyse van de situatie
  - communicatie over het incident

Ondersteuningskader voor cliënten - Preventie

- Infrastructuur
  - eigen kamer
  - rustmomenten
  - geschikte omkadering
- Structuur
  - veilig gevoel
  - voldoende invulling
  - overgangssituaties

Ondersteuningskader voor cliënten - Preventie

- Begeleiding
  - aanspreekfiguur
  - open communicatiecultuur
  - bewonersvergaderingen
- Interne en externe partners
  - afstemming
  - observaties
  - medicatie
  - zorg breed (multidisciplinair) gedragen
- Help-mij-plan

Ondersteuningskader voor cliënten - Tijdens het GOG

- De cliënt is meer dan zijn gedrag
  - maken van verbinding
  - samen op zoek
- Veiligheid voor alles!
- Overname
  - duidelijke boodschappen
  - onvoorwaardelijke acceptatie
  - opname

Ondersteuningskader voor cliënten - Na het GOG

- Hervatten van de activiteit
- Herstel
- Gesprekken en afspraken
- Afronden van de situatie

Werkinstrumenten

- Crisisontwikkelingsmodel
- Geweldloze verweervormen
- Koppeling aan emotionele ontwikkeling
- Het drie-gesprekken-model
- Prikkelraadoefening
- Evaluatie agressie-incident: METHODE
- De Herstelcirkels

Procedure voorkomen, detecteren en **gepast reageren** op GOG t.a.v. gebruikers

Stappenplan

1. Elke MW heeft meldingsplicht aan zijn/haar coördin. + noteer de feiten objectief
2. Verdere stappen noodzakelijk?
  - terugkoppeling naar het team
  - Invullen van het melding- en registratieformulier
  - melden van de feiten aan het VAPH
3. Op de hoogte brengen directie
4. Plan van aanpak

Procedure voorkomen, detecteren en **gepast reageren** op GOG t.a.v. gebruikers

Tijdens het proces hebben we o.a. aandacht voor:

- ✓ Zorgen voor veiligheid bij alle actoren;
- ✓ Maatregelen nemen en nazorg bieden t.a.v. de dader(s)
- ✓ Maatregelen nemen en nazorg bieden t.a.v. de slachtoffer(s) en andere getuigen/betrokkenen;
- ✓ Duidelijke communicatie t.a.v. de relevante actoren (netwerk, dader, slachtoffer en betrokken diensten);
- ✓ Zorg dragen voor het betrokken team;
- ✓ Informeren van andere cliënten of deelnemers.

Procedure voorkomen, detecteren en **gepast reageren** op GOG t.a.v. gebruikers

Meldingsplicht bij het VAPH:

- mogelijke strafbare feiten
- t.a.v. gebruiker binnen hulpverleningscontext
- volgen van het stappenplan

Formulier GrensOverschrijdend Gedrag

Grensoverschrijdend gedrag

- 2018: 27 meldingen
- Gelijkmatic verdelc over Fort Lapin, Zedelgem, DB Brugge en DB Sijsele, Ganzenstraat en Focus Watervliet.
- Dader was steeds een cliënt
- Slachtoffer(s):
  - ❑ 9x medewerker(s)
  - ❑ 12x cliënt(en)
  - ❑ 5x derden
  - ❑ 4x materiaal/omgeving
- Soort agressie:
  - ❑ 18x fysiek
  - ❑ 13x verbaal
  - ❑ 7x psycho-sociaal
  - ❑ 8x seksueel
  - ⇒ Vaak een combinatie
- 2x tijdelijke VBM als beveiligende maatregel
- Geen klachten t.a.v. Oranje, geen meldingen bij VAPH

Voornemen 2019

- Formulier/procedure:
  - Kent elke medewerker (het belang van) het formulier?
  - Kwaliteit van invullen kritisch bekijken
  - Nadruk op invullen van kwalitatieve info (ZOL)
  - Ortho aanduiden in ZOL
- Vorming blijven aanbieden en (sneller?) samenzitten in mini-team bij ernstig GOG

Vragen, bedenkingen,
suggesties, ...?

Bedankt!